

A Németországban (NSZK) élő magyarságról

1. Létszám és megoszlása

- Az NSZK-ban élő magyarság összlétszáma óvatos becslések alapján kb. 150.000 főre tehető.
- Alig több mint a fele (több hullámban letelepedettek és utódaik) származik az Anyaországból. A 1945-ös réteg igen kicsi. A hordozó 1956-os rétegnél már a második nemzedék adja a tömeget. Az 1960 - 1980 között ide érkezettek viszonylag jelentős számmal, még a politikai emigrációhoz tartoznak. 1980 után, nem túl sokan, főleg gazdasági okokból hagyták el Magyarországot. 1990 után erősen megnőtt a munkavállalóként itt élő anyaországi magyarok száma (főleg számítógépesek, mérnökök). Ezek hazatérése az otthon igen felfejlődött szakember gárda miatt teljesen illuzórikus. Legtöbbjük – bár még nem véglegesen - berendezkedett egy tartós itt tartózkodásra. Kb. 20-30.000 főre tehető az államközi megállapodás alapján időlegesen itt dolgozó, főleg kétkezi munkavállaló. 4-5 esztendeje megnőtt az itt tanuló egyetemisták és 1-2 évre nyelvtanulásra idejövő fiatalok (au-pair-leányok) száma. Mindenesetre sokan keresik közülük is a magyar közösségeket, kulturális, egyházi és gyerekekkel, ifjúsággal foglalkozó közösségeket, és örömmel jönnek rendezvényeinkre.
- Külön fejezetet képvisel a volt NDK-ban ottmaradt kb. 15.000 magyar munkavállaló és egyetemista. Legtöbbjük vegyes házasságban él. A német egyesülés után, mikor ez lehetővé vált, sorra alakították meg magyar egyesületeiket (Berlin, Drezda, Neustadt, Erfurt, Rostock stb.).
- Mindenesetre feltételezzük azt is, hogy Magyarország EU-belépésével az ideiglenesen itt tartózkodó magyar állampolgárok száma jelentősen növekedni fog.
- Az itteni magyarság 40%-a a határon túlról, tehát cseh, szlovák, román, és jugoszláv útlevelel érkezett ide. Ezért a német statisztikának nincs bizonyító ereje. Legjelentősebb volt az erdélyi exodus (kb. 30-35.000). A magyar közösségekre való hatásában azonban legfontosabb volt a délvidéki magyar vendégmunkások 25-30.000-es tömege. Tőlük tanultuk meg akisebbségi lét technikáját. Számuk a balkáni háborúk alatt tovább nőtt.
- Amit az időlegesen itt tartózkodó anyaországi magyarokról elmondunk, az vonatkozik, bár lényegesen kisebb arányban, a határon túli testvéreinkre is. Sőt, államaiknak az EU-ba való igyekezete, számukat a jövőben növelni fogja.
- Az újonnan jövők, amint azt tapasztaljuk:
 - igénylik a magyar közösségeket,
 - részvesznek munkánkban,
 - felfrissítik a meglévő közösségek magyarságtudatát, és magyarságismeretét.
- Az alaprétteg nagy többsége viszont:
 - a rendszerváltozás után nem települt haza,
 - de erősen ragaszkodik magyarságához,
 - megtalálja önmagát továbbra is a magyar közösségekben.
- Mindent egybevetve szervezeti struktúránkat fenn kell tartanunk továbbra, amíg erre igény van. Az USA-ban megindult az elszórványosodás, a zárt magyar közösségek felbomlása. Mi itt eleve a szórványlétben éltünk és módszereink beváltak. Ezért mi nem kiváló magyar egyénekben, hanem jól működő magyar közösségekben gondolkodunk. Ezért főfeladatunknak tartjuk a harmadik nemzedék megtartását. Ehhez azonban a ma domináló második nemzedék az Anyaország segítségét kéri és elvárja.
- Az NSZK-ban élő magyarság 70 %-a rendelkezik a befogadó ország állampolgárságával. Ez politikai téren is bizonyos súlyt ad a magyar nemzetiségű polgároknak, de a magyar kormányoknak is, különösen a népcsoporti jog kivívásának az elősegítéséhez.

2. Az NSZK-ban élő magyarság szervezete

- A BUOD-ban (Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége) 25 tagszervezettel rendelkezik. Ezenkívül megemlítenők:
 - A Katolikus Magyar Egyházközségek és Missziók papjai tartanak 45 városban havonta legalább egyszer magyarnyelvű szentmisét. Frankfurtban, Kölnben, Stuttgartban és Münchenben magyar plébániánk van. A többi helyeken a német egyházközségek fogadnak be minket. Egyházi közösségeink mindenütt a magyar élet kristályosodási pontjai. Papjaik havonta sok száz kilométert utaznak és a legnagyobb elismerés illeti meg őket.
 - A Protestáns Magyar Gyülekezetek lelkészei 23 városban tartanak havonta legalább egyszer istentiszteletet, minden esetben a német protestánsok templomaiban és helyiségeiben. Kitűnő munkát végeznek és nagyban hozzájárulnak a környékbeli magyarság összefogásához (sokszor függetlenül a felekezeti hovatarozásuktól). Megterhelésük hasonló katolikus paptestvéreikéhez.
 - Évtizedek óta működik 8 városban a Külföldi Magyar Cserkészszövetséghez tartozó 9 cserkészcsapat. Az utolsó 3 évben Berlinben és Hannoverben alakultak új csapatok. Saját cserkészotthona 4 csapatunknak van: Köln, Frankfurt, Stuttgart és München. Minden csapat rendez 5-napos pünkösdi és úrnapi táborokat. Munkájuk sikeres. Kéthetenként tartanak 3-4 órás foglalkozásokat. Csak egy példa: a majnafrankfurti Lehel-vezér cscs. 26 év alatt 453 magyar gyermek neveléséhez nyújtott segítséget. Ezt, ha a csapatok számával megszorozzuk, akkor legalább négyezres tömeget kapunk... Az anyagiakat saját maguk teremtik elő, és hivatalos támogatásban nincs részük.
 - A Cserkészcsapatok sok helyen szervezik és fenntartják a babaköröket és cserkészóvodákat, valamint a magyar iskolát (Hannover). Drezdában barátaink magyar nyelvtanfolyamot tartanak fenn gyermekeik számára.
 - Az őrsvezetők és segédtsztek képzése 2 évenként történik a gyönyörű 10 hektárnyi "Hárshegy-cserkészparkban, amely a Kastl/Opf. melletti Mennersberg-ben fekszik.
 - A tiszteket az USA-ban, a Sík Sándor Cserkészparkban oktatják szintén 2 évenként. Repülőjegyükhöz csapatuk és a Külföldi Magyar Cserkészszövetség járul hozzá.
 - Ugyancsak Kastl-ban működik 1948 óta - ma a magyar és a bajor kormány segítségével - a Magyar Gimnázium és Internátus 200 diákkal.
 - 3 táncházegyüttes működik 3 városban (München, Stuttgart, Frankfurt). Különösen kiemelendő a müncheni Regős és a frankfurti Rezeda színvonalas és a fiatalok számára igen vonzó Varázskör rendezvényeivel és a kisgyermekek népitánc-oktatásával.
 - Ki kell emelnünk egy új kezdeményezést. Kitűnően működik a Zeneovi Frankfurtban. Itt a gyerekek éneket, zenét (pl. furulyázást) és táncos mozgást tanulnak egy kitűnő pedagógusnő vezetésével.
 - Filmklubok működnek Kölnben, Frankfurtban, Berlinben és Drezdában. Neves rendezőket és színészeket hívnak meg
 - Fontos számunkra a kitűnő Ulm-i magyar Egyesület. Saját székházuk van, ahol még futóvendégeknek is főznek és így keresik meg költségeiket. Szövetségünk számára életfontosságú, hogy kitűnő informatikusaik gondozzák honlapunkat és kezelik a BUOD és a NYEOMSZSZ drótposta-hálózatát.
 - A Frankfurti Német-Magyar Társaság 1970 és 1992 között a frankfurti Könyvvásáron minden év októberében ingyenes standon mutatta be a magyar emigráció sajtóját és irodalmát. 1998 óta ugyanezt a lehetőséget biztosítja azoknak a főleg határon túli kiadóknak, szerzőknek, (Csíkszeredától Stockholmig) akik a saját erejükből nem lehetnének résztvevői ennek a világ legrangosabb könyv-kiállításának.
 - A Neustadt-i Magyar Egyesület most harcolt ki egy szép kis Otthont a városka vezetésétől. Ők még szomszédsgái utcabálokat is rendeznek a német közönségnek. Nagyszerű 100 fős közösség.

- Hannovert már a cserkészcsapattal és a magyar iskolával kapcsolatban említettük. A jól működő egyesület nagy érdemeket szerzett a Hannoveri Világkiállítás magyar vonatkozásában. Nemcsak segített a magyar kiállítónak, de „szállásszerzése” is kiváló volt. Ők gondozták Celleben a 122 magyar katona sírját, akik ott 1945-ben bombatámadás következtében haltak meg.
- Nem feledkezhetünk meg a müncheni Szechenyi-Körről sem. Évtizedek óta küldik a Kárpát-medencébe értékes segélyszállítmányaikat. A városban van a nagymúltú Magyar Intézet, amely a bajor Keleteurópai Intézettel együtt végez magyar vonatkozású kutatásokat. De ugyanúgy meg kell emlékeznünk a tengerparti Hamburg Magyar Egyesületéről, amely a „világ végén” végez, a Hansa-város vezetői által is elismert hasznos munkát. Hamburg évkönyvében mindig külön fejezetet szentelnek a hamburgi magyarságnak. Különben a hamburgi egyetemen találjuk az NSZK egyik Hungarológiai Intézetét.
- Berlinben 3 magyar egyesület működik – egymással baráti kapcsolatban: aktivitásaik, programjuk (kultur-, információs és klub-esték) jól kiegészítik a Collegium Hungaricum, Magyar Kultúrház és a Magyar Nagykövetség számos magas színvonalú rendezvényét. Drezdában, a már említett filmelőadásokon kívül, Kossuth szobrot emeltek. A helybeli Magyar-Szász Kulturális Egyesület az ún. Elba ünnepségeken külön magyar hajót is szokott indítani.
- A sokrétűség jellemző a magyar életre az NSZK-ban: Nemcsak a szervezetek, egyházi közösségek, cserkészcsapatok stb. hanem igen sok kicsi, de tartós jellegű közösség (asztaltársaságok, hétvégi labdarúgók, zárandokok Csíksomlyóba, Lourdes-be, Marienthalba, Bajor Gizella kolostorába stb.) biztosítja állandó és alkalmi tagjainak az anyanyelv gyakorlására az alkalmat.

3. Mit teszünk a Kárpát-medencei magyarságért?

- Fontosnak tartjuk a jótékonyági jellegű vagy vallásos feladatokat vállaló szervezeteket: Magyar Máltai Szolgálat Németországban, Pax Romana, Protestáns Szabadegyetem, stb., amelyek segélyakciókat, kongresszusokat szerveznek.
- Ám a szövetségünkbe tömörült szervezetek is tudják kötelességüket. Nincs olyan egyesület, amely ne küldene rendszeresen adományokat (pénzt, ruhaneműt, PC-ket, gyógyszereket) a Kárpát-medencébe. Persze legtöbbször olyan városokba, községekbe, ahonnan az egyesület cselekvő tagjai származnak. Megtanultuk, hogy fontos a személyes kapcsolat és legbiztosabb, ha megbízható intézményekkel, így pl. vallási felekezettel működünk együtt. Szinte nem szabadna egy egyesületet kiemelni, de illusztrációként megemlíthetjük a frankfurti Magyar Katolikus Egyházközséget. Az elmúlt esztendő alatt 55.000 DM pénzádományt adtak a határon túli ifjúsági célokra: ösztöndíjak Délvidékre, családtámogatás Erdélybe, árvízkárosultak megsegítése Kárpátalján, Egyetemi Könyvtár Kolozsváron, iskolatartozás, számítógépek és nyomtatók a Kárpát-medencei Magyar Cserkész Szövetségeinek, stb. stb.
- Egyik egyesületünk építész tagja megbízásuként egy alig 4 hétig működött új szálloda átalakítását vállalta el. 70 új szobabútort el akarták dobni. A szétszerelést megszervezték, teherautókat béreltek és Regensburgban hajóra rakták. Ma egy Pest melletti Öregek Otthona bútorzatát alkotja. Így került a miskolci kórházba a frankfurti Posta óriás számítógépe, ahol a betegek adattárát tárolja. Egy darmstadti magyar orvos elkérte a környék kórházaiból a tekerős ágyakat, amelyekről a műtőben a beteget csak a műtőasztalra kell áttolni és nem emelni. 40 ágy került így a miskolci kórházba. Mainz-ból is így kerültek nagy értékű konyhagépek egy magyarországi kolostorba. A Würzburgi Magyarok Köre is rendszeresen szállít teherkocsival adományokat Magyarországra és Erdélybe.
- Vagy beszéljünk az egyszerű egyénekről, akik segítettek? Arról az orosról, aki teherautószámra küldte - gyári kapcsolata révén - a tartóssági idejét le nem járt gyógyszereket? Vagy a másik honfitársunk, aki a német barátait sikerrel buzdította egy elhanyagolt erdélyi gyermekotthon megsegítésére? Vagy azt a gazdasági szakembert, aki saját költségén és hallgatóinak ingyen, 18 három-napos marketing-tanfolyamot tartott a Kárpát-medencében?
- Szinte fel sem lehet mindezt becsülni. Az elmúlt években több 10 millió Euró nagyságrendben mentek a szállítmányok, amelyeket magyarjaink gyűjtöttek.

- Erről a magyar lakosság odahaza mit sem tud. Dehát mi nem azért tesszük, hogy dicsérjenek minket, hanem azért mert ezt kötelességünknek tartjuk. Csak az fáj egy kicsit, ha minket parazitának néznek.

4. A magyar kalendárium az NSZK-ban

- Nemzeti ünnepeinket: 1848. március 15. és 1956. október 23. minden magyar szervezet megtartja. Itt meg kell jegyezni, hogy mi itt már 1957. október 23-án először ünnepeltük meg Forradalmunk évfordulóját. Tehát nálunk nem kell 56 emlékét a köztudatba „belopni”. Ünneplése itt természetes.
- A cserkészcsapatoknál, Zeneovinál, de sok egyesületnél is rendszeres a Mikulás-est. Szinte mindenütt a legnagyobb tömeget vonzó esemény a Magyar Karácsony, amikor is betlehemest, bölcsöskézést, kántálást stb. mutatnak be a gyermekek. A szülők ragyogó szemmel figyelik csemetéik játékát és hallgatják magyar kiejtésüket.
- Majd minden szervezet rendez farsangi bált. A legnagyobbak: München (kb 1.000 résztvevő), Stuttgart (1.200 résztvevő), Frankfurt (1.500 résztvevő négy zenekarral). Legtöbbször tombolával egybekötve, amely szinte egy népművészeti kiállításnak felel meg (korondi cserepek, kalotaszegi, vagy székely faragások, szöttesek, hollóházi porcelánok stb. A bállal és a tombolával keresi meg számos egyesület a következő év működéséhez szükséges pénzt.
- A nagyhéten zajlik le (10 nap) 2003-ban 25.-ször az Európai Regőstábor. 2002-ben is 85 fiatal volt jelen, s Kalocsa volt a téma. Az ottani múzeum igazgatója jött népművészekkel és kis kiállítással. Nagyszerű volt. Volt Husvéthétfőn nagy locsolkodás. Természetesen protestáns testvéreinknek ekkor van fő ünnepük, de a katolikus közösségeknél is gyakori ilyenkor a nagyheti közös elmélkedés.
- Kedveltek a majálisok. Bár sok egyesület - az itteni időjárási viszonyok miatt - inkább juniálist rendez. Kedvelt a kürtöskalács-sütés, pörkölt bográcsban, lángos-sütés, roston sütés stb. Ezt is valahogy a magyarságunkhoz tartozónak érezzük. Német barátainknak ez újdonság. Nyár elején jönnek a kirándulások és ilyenkor van a halfőzés ideje. Ne feledjük, ma már ekkor is kapunk mindenféle halat gyorsfagyasztva.
- Március 15. utáni időben szeptember végéig kerül sor a bevált és sikeres körutakra. Két körutat szervezünk kiváló és érdekes eladókkal (pl. Majnek Antal kárpátaljai püspök, Pénzes János délvidéki püspök és Dudás Károly szabadkai író, Tőkés László püspök, Tempfli József püspök, Andrásfalvy Bertalan, Csóori Sándor, Pozsgay Imre, Grosics Gyula, Császár Angela színésznő, Csíki Állami Néptáncgyűttes, Trianon Társaság, stb.) Az egyesületek kiválasztják a nekik megfelelő időpontot, s akkor kialakítjuk az útvonalat. Mi fizetjük a költségeket. Ám a szervezés (előadók keresése, megnyerése, hely lekötése, meghívók elkészítése) igen sok időt rabol el tőlünk és itt is segítséget igénylünk Magyarországtól, mégpedig azt a részét, amelyet otthon jobban és olcsóbban el tudnának végezni. A magyar kultúrára az igény nagy és ilyen élmények közvetítése egyik főfeladatunk. Színházi és irodalmi esték, író-olvasó találkozók után áhítozunk. És erre gyermekeink is büszkék lehetnek.

5. Kommunikációs lehetőségeink

- 3 havilap keresi fel itteni olvasóit és tudósítja őket itteni életünkről és az ó-hazáról.
- Minden egyesületnek van havi vagy negyedévi értesítője. Fontos értesítők továbbá a katolikus missziók, egyházközségek és a protestáns gyülekezetek küldeményei. Több egyházközségnek és egyesületnek van honlapja is.
- Szövetségünk is rendelkezik honlappal, egyesületi és európai elosztóval.
- Szinte azonnal elérhetünk minden egyesületet, és sok száz egyesületi tagot drótpostával.
- A legfontosabb magyarországi lapok honlapjait olvassuk, bár nem mindig a legnagyobb élvezettel. Utáljuk a marakodást.

A BUOD elnöksége, 2002. december 5.